

konec 19. st.

JOSEF VÁCLAV SLÁDEK (1845 – 1912)

Významný básník a překladatel 19. století, redaktor, učitel angličtiny.

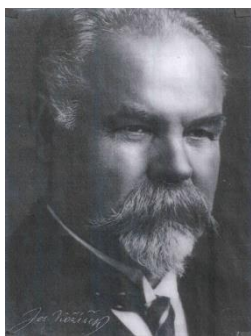
Zlatý máj, 1887
Skřiváncí písně, 1888
Zvony a zvonky, 1894

Znám křišťálovou studánku,
kde nejhlubší je les,
tam roste tmavé kapradí
a vůkol rudý vřes.

Tam ptáci, laně chodí pít
pod javorový kmen,
ti ptáci za dne bílého,
ty laně v noci jen.

Když usnou lesy hluboké
a kolem ticho jest,
tu nebesa i studánka
jsou plny zlatých hvězd.
(Zvony a zvonky)

JOSE KOŽÍŠEK (1861 – 1933)

Učitel či ředitel na řadě obecných škol, po válce ředitelem literárního oddělení Státního nakladatelství v Praze. Zaměřoval se na poezii pro děti, celkem vydal 12 knih, kromě Poupat také čítanky Ráno a Studánka.

Polámal se mraveneček,
ví to celá obora,
o půlnoci zavolali
mravenčího doktora.

Doktor klepe na srdíčko,
potom píše receptis,
tříkrát denně prášek cukru,
bude chlapík jako rys.

Dali prášku podle rady,
mraveneček stůně dál,
celý den byl jako v ohni,
celou noc jim proplakal.

Čtyři stáli u postýlky,
pátý těšil neplakej,
pofoukám ti na bolístku,
do rána ti bude hej.

Pofoukal mu na bolístku,
pohladil ho po čele,
hop a zdravý mraveneček
ráno skáče z postele.

40. – 50. léta 20. st.

FRANTIŠEK HRUBÍN (1910 – 1971)

Byl tvůrcem české milostné a přírodní poezie, autorem veršů a pohádek pro děti, prozaikem, dramatikem i překladatelem (z francouzštiny, ruštiny, němčiny, čínštiny a hindí). Z jeho popudu vznikl časopis Mateřídouška.

Napsal velké množství poezie pro děti, např.:

Měsíce
Jak se chytá sluníčko
Říkejte si abecedu
Mánesův orloj
Dívej se a povídej
Špalíček veršů a pohádek
Kolik je sluníček aj.

JAN ČAREK (1898 – 1966)

Pro děti začal psát až po odchodu do důchodu v r. 1946, stal se čelním příspěvovatelem do časopisu Mateřídouška. Navazuje na sládkovsko-hrubínovský proud a věnuje se zejména tématu přírody, dále konkrétnímu přiblížení nástrojů a strojů a způsobů jejich využití

Ráj domova
výbor Čarokruh
O veselé mašince

FRANTIŠEK BRANISLAV (1900 – 1968)

Psal poezii pro děti i dospělé, nejplodnější byl na přelomu 40./50. let.

Zlatý déšť
výbor Básně dětem

FRANTIŠEK HALAS (1901 – 1949)

Jeho básnické dílo není příliš obsáhlé, ale patřil k nejvýznamnějším a nejčtenějším básníkům 30. a 40. let, po dvacet roků přímo spoluvytvářel podobu a vývoj české poezie a zapůsobil i na další vývoj českého moderního básnictví. Působil také jako překladatel.

Do usínání
Počítadlo
Halas dětem

JAROSLAV SEIFERT (1901 – 1986)

Redaktor řady periodik, spisovatel a jediný český nositel Nobelovy ceny za literaturu, psal poezii pro dospělé.

Maminka
Šel malíř chudě do světa
Chlapec a hvězdy

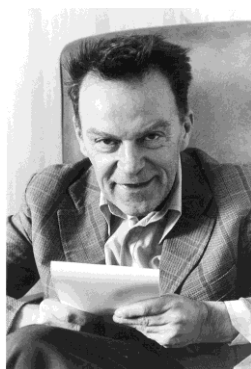
JOSEF KAINAR (1917 – 1971)

Básník, dramatik, překladatel, hudebník (skládal i koncertoval), výtvarník, fotograf a novinář, psal převážně pro dospělé.

Nevidáno, neslycháno
Říkadla
v Lazar a píseň: Kocourek

IVAN BLATNÝ (1919 – 1990)

Básník žijící po r. 1948 v exilu, který špatně snášel. V Čechách 40 let zakázaným autorem. Psal převážně pro dospělé.

Jedna, dva, tři, čtyři, pět, 1947

60. léta 20. st. (vyšlo mnohem později)

IVAN DIVIŠ (1924 – 1999)

Básník a novinář, po roce 1969 žil v exilu – v západním Německu, kde byl spolupracovníkem mnichovského Rádia Svobodné Evropy. V Čechách 20 let zakázaným autorem. Psal převážně pro dospělé.

Říkadla a kecadla, 2004

KAREL ŠIKTANC (*1928)

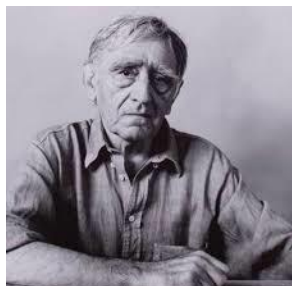

Básník a novinář, po r. 1970 se stal zakázaným autorem. Psal převážně pro dospělé.

výbor Spadl buben do kedluben, 2005

80. léta 20. st.

JAN SKÁCEL (1922 – 1989)

Básník, novinář a rozhlasový autor, po r. 1968 publikoval jen v samizdatu. Psal převážně pro dospělé.

Kam odešly laně
Proč ten ptáček z větve nepadne
Uspávanky

Druhá polovina 20. st.

JOSEF BRUKNER (1932 – 2015)

Spisovatel, překladatel (z polštiny, němčiny a francouzštiny) a filmový scenárista, od r. 1957 redaktorem nakladatelství Albatros, od r. 1972 redaktorem nakladatelství Československý spisovatel, od r. 1990 šéfredaktorem časopisu Mateřídouška. Znalec a popularizátor díla Josefa Lady. Psal převážně pro děti.

Svět zvířat

Z Ladovy zahrádky

Kalamajka

Kolotoč

Proč, proč, proč?

Polštářová válka

Obrazárna (verše k dílům slavných malířů)
autorem básní k obrázkovým knížkám J. Lady

ZDENĚK KRIEBEL (1911 – 1989)

Právní obhájce a básník, od r. 1956 pracoval ve Státním nakladatelství dětské knihy jako redaktor, poté redaktor brněnského literárního oddělení Čs. rozhlasu.

Jak se zobe chytré zrní

Koulej se, sluníčko, kutálej

Píšťalička

Ptám se, ptám se, pampeliško

MILENA LUKEŠOVÁ (1922 - 2008)

Básnířka pro malé i velké děti, ovlivněná poezií všedního dne, překladatelka (z ruštiny) a lektorka v řadě nakladatelství, spolupracovala s rozhlasem i televizí.

Bačkůrky z mechu

Jak je bosé noze v rose

Jakub a babí léto

Katka čeká na zvířátka

Kde dávají sloni dobrou noc
veršovaná leporela pro nejmenší

JIŘÍ HAVEL (1924 – 2016)

Autor literatury pro děti, publikoval množství knížek, leporel a obrázkových čtení. Psal do Sluníčka, Mateřídoušky, Ohníčku i Pionýra, podílel se na tvorbě čítanek.

Tvořil a) tzv. nonsensovou poezii

výbor **Království nesmyslů, 2005**

b) jazykové hry

Co nosí kosi

Ani stránka pro bručánka

Člověče, nemrač se!

Kdo vodi koně po pěší zóně

c) lyrické básně

d) seznamuje děti se světem hudby, výtvarného umění a divadla

Veselé noty

Malovaný svět

Než zazvoní potřetí

LUDVÍK STŘEDA (1928 – 2006)

Spisovatel pro děti, od 70. let spolupracoval s Čs. rozhlasem, mj. je autorem několika desítek autorských pohádek pro pořad Hajaja.

Bernardýn na provázku

Česká říkadla

Medvěd na plovárně

Neposedná abeceda

Proč pláčou světlušky

Usmívánky

Z holubí pošty

LJUBA ŠTÍPLOVÁ (1930 – 2009)

Básnířka, scénáristka, autorka příhod Čtyřlístku (téměř 40 let vymýšlela jejich příběhy) a námětů k mnoha Večerníčkům. Dlouhá léta spolupracovala se Sluníčkem.

Čím voní hlína

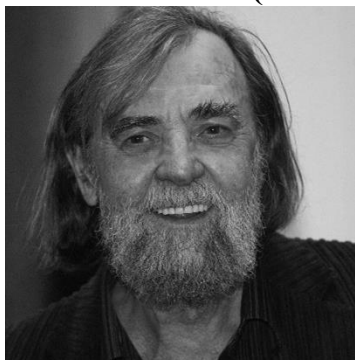
Co se stalo v neděli

Co si povídají zvířátka v noci

(verše k obrázkům M. Hanáka)

leporela

PAVEL ŠRUT (1940 – 2018)

Básník, překladatel (např. americké pohádky a říkadla), autor písňových textů, psal verše do časopisů Čtyřlístek, Sluníčko a Mateřídouška a do leporel. Jeho texty zhudebnili Petr Skoumal, 5P, Framus Five, C&K Vocal, a Etc....

Hlemýžď Čilišnek

Kočka v houslích

Petrklíče a petrklíky

Veliký túdle

JAN VODŇANSKÝ (*1941)

Básník a písničkář

Máme doma gorilu
Šlo povídlo na vandr
Jan Vodňanský dětem
Leporela, např. Když jde malý bobr spát

JIŘÍ ŽÁČEK (*1945)

spisovatel, překladatel, básník, sběratel a tvůrce aforismů. Je velmi plodný, avšak jeho nejnovější tvorba (po r. 2000) nedosahuje svěžesti počátků.

*Aprílová škola
Ahoj moře
Kdo si se mnou bude hrát
Dobrý den, Praho
Nemalujte čerta na zeď
Hádanky a luštěniny
2 × 2 je někdy 5
Kočkování
Basta fidli trumpeta
Jak šlo vejce na vandr
Nemalujte čerta na zeď*

VĚRA PPROVAZNÍKOVÁ (*1947)

Básnířka a výtvarnice, neprávem opomíjená.

*Čarohrátky
Heleme se!
Padla Madla do říkadla
Piki piky ententýny
Elce pelce kotrmelce
Když na hrušce buchy zrály
V peřině myš
veršovaná leporela*

současná tvorba

KAREK BENETKA (*1938)

Do r. 1968 projektoval elektrárny, poté se stal ilustrátorem a spisovatelem, kreslený humor uveřejňuje od r. 1965. Ilustroval mnoho knih a učebnic pro základní školy. Známy je také tvorbou pro děti – omalovánkami, básničkami i kresbami (např. pro časopisy Klokánek a Pastelka).

Tanečky pro kočky, 2017

DANIELA FISCHEROVÁ (*1948)

Autorka pro děti i dospělé, poezii pro děti vydává až nyní (ostatní žánry a veršovaná leporela i dříve).

*Leporela
Milion melounů, 2011
Ochec hule s ukulele, 2018
Bum bum tydlidum, 2019
Uspávanky a vstávanky, 2019*

ESTER STARÁ (*1969)

Speciální pedagožka a logopedka, autorka knih pro děti.

*Žežicha se neříká, 2004
Strč prst skrz krk, 2008
Každý bulí nad cibulí, 2017*

JAN NEJEDLÝ (*1971)

Učitel, novinář a spisovatel - píše poezii, prózu, fejetony, pohádky, písňové texty, kabaretní a filmové skeče. Na rozhlasové stanici Vltava má svůj pravidelný pořad o nových knihách.

Tři naháči na tryskáči, 2019

ROMANA SUCHÁ (*1973)

Psycholožka a autorka knih pro děti.

*Dovádivé básničky pro kluky a holčičky, 2010
Hravé básničky pro kluky a holčičky, 2018
Šikovné básničky pro kluky a holčičky, 2011
Veršované rozcvičky pro kluky a holčičky, 2009*

Zahraniční autoři

AGNIJA BARTOVÁ (1906 – 1981)

Агния Барто

- ruská autorka
- vystudovaná baletka, autorka několika básnických knih pro děti, scénáristka
- za druhé sv. války působila nejdříve v rozhlase, poté pracovala jako korespondentka na západní frontě
- v letech 1965 – 73 moderovala rozhlasový pořad Najdi člověka, v němž pomáhala dohledávat lidi a slučovat válkou rozdělené rodiny (pomohla asi tisíci rodinám) – podle pořadu vznikla stejnojmenná kniha

v Čechách vyšlo:

Svět s modrýma očima

Mladší bratr

Vesele i vážně